

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони
Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013г.

СОЦИОЛОГИЧЕСКО ПРОУЧВАНЕ НА ОЦЕНКАТА И САМООЦЕНКАТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОЕКТА (ПРИЛАГАНЕ НА СТРАТЕГИЯ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА МИГ „ХАРМАНЛИ“) НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХАРМАНЛИ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Сдружение „МИГ Харманли“

ИЗПЪЛНИТЕЛ „Диком 1“ ЕООД Харманли

Септември 2015

Доклад

за

проведено социологическо проучване на оценката и самооценката на резултатите от проекта (прилагане на Стратегия за местно развитие и управление на МИГ „Харманли“) на територията на община Харманли

във връзка с изпълнение на Стратегия за местно развитие (СМР) и на основание тристранен договор, сключен между МЗХ, ДФЗ – РА и сдружение „МИГ Харманли“ № РД 50-151/13.10.2011 г.

по мярка „Прилагане на стратегии за местно развитие“ и по мярка „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагащи стратегии за местно развитие“ от

Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г.,

Проучването е реализирано съгласно ДОГОВОР ЗА УСЛУГА № МХ-09/1/15.08.2015 г. с възложител Сдружение „МИГ Харманли“, представляван от Величко Иванов Сянков и изпълнител „Диком 1“ ЕООД Харманли, представляван от Диляна Комитова.

1. Цели на проучването:

1. Да се изведат основните характеристики на бенефициентите на СМР и заинтересованите местни ключови фигури, проявяващи интерес към стратегията за местно развитие и влияещи върху развитието на територията на община Харманли
2. Да се направи оценка и самооценка на прилагането на СМР и управлението на МИГ „Харманли“
3. Да се направят изводи за разработване на СМР за община Харманли за следващ програмен период

2. Параметри на проучването:

2.1. Обект на проучването: обект на проучването са две основни групи лица, в качеството на представители на организации или физически лица, регистрирани на територията на община Харманли и на МИГ „Харманли“ – управленски органи и изпълнителен екип, както следва:

- **първа група** - бенефициенти на СМР и заинтересовани ключови фигури, проявяващи интерес към СМР и влияещи върху развитието на територията в качеството си на физически лица, фермери, вкл. регистрирани земеделски производители,

представители на микро, малък и среден бизнес, на юридически лица с нестопанска цел и на публична власт. Бенефициентите на СМР са тези, които са допустими кандидати за финансиране на проекти от бюджета на СМР, вкл. изпълняващи, одобрени за финансиране проекти по СМР;

- представители на МИГ „Харманли“ – членове на управленски органи на Сдружението и неговия управленски и административен персонал, както и експерти, провеждали обучения на МИГ.

2.2. Предмет на проучването – оценка и самооценка на прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“

2.3. Статистическа извадка на проучването е 300 респондента. С цел да се осигури необходимия брой респонденти се разпространяват **350 анкети**, до набирането на 300 попълнени и валидни. За целите на валидността на извадката, анкетираните са:

- сключили договори за финансиране на проекти по СМР (задължително всички),

- подали заявления за финансиране на проекти по СМР, но без сключени договори (задължително всички);

- представители на фирми за микро, малък и среден бизнес, регистрирани съгласно Търговския закон на територията на община Харманли, проявяващи интерес към СМР;

- представители на Държавни горски стопанства (ДГС), държавни ловни стопанства (ДЛС) и др.;

- земеделски производители, регистрирани съгласно Наредба № 3 от 1999 г. на територията на община Харманли, както и такива, които са започнали дейността си преди 1999 г.

- представители на юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел и на читалища на територията на община Харманли, проявяващи интерес към СМР;

- представители на организации, регистрирани съгласно Закона за кооперациите и Закона за вероизповеданията на територията на община Харманли;

- физически лица, регистрирани по Закона за занаятите с местожителство община Харманли;

- представители на публична власт на територията на община Харманли;

- членове на Управителния съвет и Общото събрание на МИГ „Харманли“ – управленски органи на Сдружението (задължително всички общо 24-ма членове);

- членове на управленски и административен екип - на МИГ „Харманли“ (задължително – Председател на УС, Изпълнителен директор, експерт и счетоводител).

2.4. Теза на проучването

Оценката за резултатите от проекта – прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“ е комплексна оценка от бенефициенти на СМР и ключови фигури от община Харманли, проявяващи интерес към СМР, за:

- влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически, социален и екологичен аспект;
- въздействието на СМР върху дейността на организациите, които те представляват;
- начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

Самооценката за резултатите от проекта – прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“ е оценката на членовете на управителните органи на МИГ „Харманли“, управленски и административния персонал на Сдружението за:

- изпълнението на СМР - степента на постигане на планирани резултати и дейности;
- начина реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

Начинът на реализиране на СМР от МИГ „Харманли“ е основен резултат от управлението на МИГ „Харманли“. Оперативен участник в изпълнението на СМР е административният персонал на МИГ „Харманли“. Постиженията и успеваемостта на неговата работа са преки резултати от управлението на МИГ „Харманли“ в лицето на Изпълнителния директор, Управителния съвет и Общото събрание на Сдружението.

Оценката за въздействието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически, социален и екологичен аспект е комплексна оценка и се определя от общата оценка за изпълнението на СМР и влиянието ѝ върху икономическия растеж, качеството на живот и екологична среда в община Харманли.

Оценката се категоризира чрез три степени, изразени със стойности от 1 до 5:

- Слаба (1- 2,49) – негативна оценка за изпълнението на СМР и преди всичко за нулева или ниска степен на положително влияние върху повишаване на заетост на местно население, повишаване на продажби и рентабилност на местен бизнес, създаване и развитие на микро, малък и среден бизнес, вкл. с нови производства, услуги и практики, усъвършенстване на земеделските практики, внедряване на нови технологии и иновации, усъвършенстване на социална инфраструктура и услуги, подобряване състояние на горите и околната среда;
- Средна (2,5-3,99) – положителна оценка за изпълнението на СМР, но при отчитане, че позитивното влияние е недостатъчно силно и/или е само върху част от показателите за икономически растеж, качество на живот и състояние на екологична среда;
- Висока (4 -5) – силно положителна оценка за изпълнението на СМР и преди всичко за високата степен на положително влияние върху всички или 2/3 от показателите за икономически растеж, качество на живот и състояние на екологична среда.

Оценката за въздействието на СМР върху дейността на организациите, които преките бенефициенти на СМР (сключили договори за финансиране) представляват, се определя от влиянието на СМР върху икономически, управленски, маркетингови, социални и екологични показатели и процеси, характерни за тези организации, в частност компетенции и успеваемост на физически лица.

Оценката се категоризира чрез три степени, изразени със стойности от 1 до 5:

- Слаба (1 до 2,49) – негативна оценка за изпълнението на СМР и преди всичко за нулева или ниска степен на положително влияние върху икономически, маркетингови и социални резултати, управленски компетенции и иновации, конкурентоспособност и успеваемост като цяло на организациите и в частност на физически лица;
- Средна (2,5-3,99) – положителна оценка за изпълнението на СМР, но при отчитане, че позитивното влияние е само върху част от резултатите от дейността на организациите или е на средно равнище, както и недостатъчно силно за конкурентоспособността и успеваемостта на организациите и в частност на физически лица;
- Висока (4 -5) – силно положителна оценка за изпълнението на СМР и преди всичко за високата степен на положително влияние върху резултатите от дейностите на организациите и тяхната конкурентоспособност и успеваемост като цяло, както и тези на физическите лица.

Оценката за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“, която се дава от бенефициентите на СМР и проявяващи интерес към нея, влияещи върху развитието на територията на община Харманли се определя от общата оценка за управлението на СМР, средната оценка за управленските органи и изпълнителния екип на Сдружението и за качественото равнище на изпълнение на процедурите по прилагане на СМР. Качественото, нормативно съобразно и в срок осъществяване на процедурите за изпълнение на СМР е пряка и косвена отговорност на административния екип, Изпълнителния директор и управителните органи на МИГ „Харманли“. Тяхното реализиране зависи от управлението на МИГ „Харманли“, отразява всички задължителни дейности на административен персонал и управленски органи на Сдружението и въздейства директно върху бенефициентите на СМР и проявяващите интерес към нея.

Оценката се категоризира чрез три степени, изразени със стойности от 1 до 5:

- Слаба (1-2,49) – негативна оценка за начина на реализиране на СМР и преди всичко нулева или ниска оценка за качественото равнище на процедурите по прилагане на СМР;
- Средна (2,5-3,99) – положителна оценка за начина на реализиране на СМР, но при отчитане, че съществуват пропуски по изпълнение на отделни и/или всички процедури по прилагане на СМР от гледна точка на качеството, спазването на нормативни изисквания и/или сроковете;
- Висока (4 -5) – силно положителна оценка за начина на реализиране на СМР и съответно висока оценка за общото качественото равнище на осъществяване на всички процедури и по отношение на качеството, спазването на нормативните изисквания и срокове на най-малко 2/3 от процедурите.

Оценката на членовете на управителните органи на МИГ „Харманли“, управленски и административния персонал на Сдружението за изпълнението на СМР е комплексна оценка, която се определя от общата оценка за изпълнението на СМР и степента на постигане на планирани резултати и дейности. Степента на постигане на планирани резултати и дейности е ниска, средна и висока, в зависимост от съответствието между постигнати и планирани резултати и дейности – съответно слабо, средно и пълно. Резултатите са стойности на количествени и качествени показатели, определящи икономическо развитие, качеството на живот, опазването на околната среда и организационното развитие на МИГ „Харманли“.

Оценката се категоризира чрез три степени, изразени със стойности от 1 до 5:

- Слаба (1-2,49) – негативна оценка за изпълнението на СМР, която отговаря на нулева или ниска степен на постигане на планирани резултати и дейности, т.е. под 40 % от тях са постигнати;
- Средна (2,5-3,99) – положителна оценка за изпълнението на СМР, но при отчитане, че степента на постигане на планирани резултати и дейности е средна, т.е. между 40 и 70 % от тях са постигнати;
- Висока (4 -5) – силно положителна оценка за изпълнение на СМР, която показва че степента за постигане на планирани резултати и дейности е висока и отговаря на пълно съответствие с постигнати резултати и дейности, т.е. повече от 70 % от тях.

Оценката за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“, която се дава от членовете на управителните органи и административния персонал на МИГ „Харманли“ е комплексна и се определя от общата оценка за управлението на СМР, общата оценка за управленските органи и изпълнителния екип на Сдружението и за качественото равнище на изпълнение на функциите и задълженията, регламентирани в устава и вътрешните актове на Сдружението. Равнището се определя от степента на качественото, в срок и съгласно нормативните изисквания осъществяване на задачите, от страна на членовете на Управителен Съвет, Общо събрание, Председател на УС, Изпълнителен директор и административния персонал на МИГ „Харманли“.

Оценката се категоризира чрез три степени, изразени със стойности от 1 до 5:

- Слаба (1 -2,49) – негативна оценка за начина на реализиране на СМР и преди всичко нулева или ниска оценка за качественото равнище на изпълнение на функциите и задълженията на управителните органи и административен персонал на МИГ „Харманли“;
- Средна (2,5-3,99) – положителна оценка за начина на реализиране на СМР, но при отчитане, че съществуват пропуски по изпълнение на отделни и/или всички функции и задължения на членовете на управителните органи и административния персонал на Сдружението от гледна точка на качеството, спазването на нормативните изисквания и/или сроковете;
- Висока (4 -5) – силно положителна оценка за начина на реализиране на СМР и съответно висока оценка за общото качественото равнище на осъществяване на

задълженията и функциите на управителните органи и административния персонал на Сдружението и по отношение на качеството, спазването на нормативните изисквания и срокове.

2.5. Хипотези на проучването

Хипотеза 1 – Оценката за прилагането на СМР е над средното равнище, която се определя от положителното влияние върху организациите, които преките бенефициенти на СМР представляват и върху качеството на живот и състояние на околна среда в община Харманли

Хипотеза 2 – Оценката за управлението на МИГ „Харманли“ е над средното равнище, която се определя от положителната оценка за начина на изпълнение на процедурите по прилагане на СМР, предимно от Изпълнителен директор, административен персонал и Управителен съвет.

Хипотеза 3 – Самооценката за прилагането на СМР е над средното равнище, която се определя от високата степен за съответствието между планирани и постигнати резултати и дейности в икономически аспект, по отношение качество на живот и организационно развитие на МИГ „Харманли“.

Хипотеза 4 – Самооценката за управлението на МИГ „Харманли“ е над средното равнище, която се определя от високата оценка за изпълнение на задълженията и функциите на управителните органи и административния персонал на Сдружението.

3. Период и място на проучването: август-септември, 2015 г., на територията на община Харманли

4. Експерти, реализирали проучването:

- Доц.д-р Генка Иванова Рафаилова, Експерт Маркетинг в туризма, ИУ-Варна
- Диляна Господинова Комитова, Експерт – инженер-агроном

5. Методи на проучването:

- **Първично проучване – анкетно проучване** - анкетиране на представители на бенефициенти на СМР и заинтересовани ключови фигури, проявяващи интерес към СМР и влияещи върху развитието на територията на община Харманли, виж Приложение 1 „Анкетна карта № 1 за проучване на бенефициенти на СМР и проявяващи интерес към СМР“.
- **Първично проучване – анкетно проучване** - анкетиране на членове на управителни органи и административен персонал на МИГ „Харманли“, виж Приложение 2 „Анкетна карта № 2 за проучване на членове на управителни органи и административен персонал на МИГ „Харманли“
- **Вторично проучване** – събиране, обработка и анализ на информация от отчети и доклади за изпълнение на СМР, от осъществен вътрешен и външен мониторинг и одит, доклади на външни експерти и от предходни проучвания, проведени във връзка с приложение на СМР, отзиви и мнения на местни жители на община Харманли и медии, протоколи от заседания на Общо събрание и Управителен съвет, презентации за семинари и обучения.

6. Очаквани резултати от проучването

1. Обобщени и класифицирани данни за бенефициентите на СМР и заинтересованите местни ключови фигури, проявяващи интерес към СМР и влияещи върху развитието на територията на община Харманли – правен и обществен статус, брой наети и средногодишни приходи, период на действие, размер и обхват на дейност за организации или работна позиция за физически лица – въпроси в раздела в Анкетна карта № 1 и № 2, отнасящи се до дейността и други характеристики на проучваните респонденти;
2. Обща оценка за изпълнението на СМР – въпрос 1 в анкетна карта № 1 и № 2;
3. Обща оценка за управлението на МИГ „Харманли“ – въпрос 2 в анкетна карта № 1 и № 2
4. Оценка на влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически, социален и екологичен аспект – въпроси от 3 до 5 в анкетна карта № 1;
5. Оценка на въздействието на СМР върху организациите, които преките бенефициенти на СМР представляват – въпрос 6 в анкетна карта № 1;
6. Оценка за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“ – въпроси 7 и 8 в анкетна карта № 1;
7. Определяне на бариерите и стимулите за изпълнение на СМР – въпроси 9 и 10 в анкетна карта № 1;
8. Оценка за степента на постигане на планирани резултати и дейности в икономически аспект, по отношение на качество на живот, опазване на околна среда и организационно развитие на МИГ „Харманли“ - въпроси от 3 до 6 в анкетна карта № 2;
9. Оценка за начина на реализиране на СМР от гледна точка на качествено равнище на изпълнение на задачи и функции на управленски органи и административен персонал на МИГ „Харманли“ – въпроси 7 и 8 в анкетна карта № 2;
10. Определяне на причините за неизпълнение и предпоставките за изпълнение на СМР и по-конкретно постигането на определени резултати – въпроси 9 и 10 в анкетна карта № 2;
11. Обобщена информация за предложения и препоръки за приложението на СМР и управлението на МИГ „Харманли“ – отворени въпроси от разделите в Анкета № 1 и № 2, отнасящи се до дейността и други характеристики на проучваните респонденти.

7. Резултати от проведеното проучване

7.1. Характеристика на респондентите

Общият брой анкетирани е 300, от които 29 членове на УС, административен персонал на МИГ „Харманли“ и експерти, провеждали обучения на МИГ и 271 бенефициенти на СМР и ключови фигури от община Харманли, както и външни експерт-оценители, участвали в оценката на проектите, проявяващи интерес към СМР и влияещи върху развитието на територията.

7.1.1. Характеристика на бенефициентите на СМР и ключови фигури от община Харманли, проявяващи интерес към СМР¹

Организациите, които представляват бенефициентите, виж таблица 1, са с правна форма ЕТ или ЕООД. Този правен статут показва, че бенефициентите са предимно фирми за микро, малкия и среден бизнес. В потвърждение на това е фактът, че респондентите са ангажирани в организации, в които са наети на работа до 10 лица - приблизително 45 % и от 11 до 20 лица - 10 % от общия брой. Бенефициенти на СМР са организации с нестопанска цел - ЮЛ с нестопанска цел-, ЮЛ по Закона за кооперациите и читалища-. Над 70 % от бенефициентите представляват други форми на граждански сдружения или са физически лица, вкл. земеделски производители.

Таблица 1. „Правна форма на организациите - бенефициенти на СМР“

Правна форма	Брой
ЕТ	24
СД	2
ЕООД	24
ООД	10
АД	0
ЕАД	1
ЮЛ с нестопанска цел	9
ЮЛ по Закона за кооперациите	3
ЮЛ по Закона за вероизповеданията	0
Читалище	1
Друго	199

Три от бенефициентите са НПО със 150 членове, а останалите НПО са малки с до 10 членове.

Значителният брой респонденти – общо 96, които представляват организации със средногодишен приход до 50 000 лв, виж таблица 2, също показва, че бенефициентите са основно представители на микро и малък бизнес. Но, средният бизнес също е заинтересована страна от изпълнението на СМР - 11 анкетирани са със средногодишен приход над 200 000 лв., в т.ч. 2-ма земеделски производители и 1 държавно предприятие (ЕАД). Същевременно трябва да се отчете, че има 10 организации с правна форма ООД.

¹ За улеснение на текста тези респондентите ще бъдат общо назовавани бенефициенти, а само преки бенефициенти са тези, които са сключили договори за финансиране на проекти

Таблица 2 „Размер на средногодишен приход за организациите – бенефициенти на СМР“

Средногодишен приход	Брой
До 50 000 лв.	96
От 51 000 до 100 000 лв.	13
От 101 000 до 150 000 лв.	1
От 151 000 до 200 000 лв.	3
Над 200 000 лв.	11

Основното местонахождение на представляваните организации е град Харманли, с изключение на 42 локализирани съответно в с.Българин – 13, с.Доситеево - 6, с.Овчарово – 4, с.Рогозиново – 2, с. Преславец – 2, с.Богомил – 2, с.Иваново – 2, с.Коларово – 1, с.Поляново - 1, с.Лешник – 1, с.Браница - 1, с.Надежден -1, с.Върбово – 1, с.Бисер – 1, с. Остър камък – 1, гр.Пловдив – 1, гр.Рудозем – 1, с.Бяга – Пазарджишка област – 1.

Най-многобройната група бенефициенти на СМР представляват организации, които съществуват по-малко от 5 години – 58 са създадени в периода след 2006 г., виж таблица 3. Значим е броят на респондентите от организации, които имат утвърдени обществени или пазарни позиции – 49 са възникнали в периода между 2001 и 2005 г. Същевременно има достатъчно представители на организации с дългогодишна история над 15 г. и с по-малко от 10 годишен опит.

Таблица 3. „Разпределение на бенефициентите на СМР според годината на създаване на организациите, които представляват“

Година на създаване	Брой
1990-1995 г.	11
1996-2000 г.	14
2001-2005 г.	49
2006-2010 г.	31
След 2010 г.	58

Таблица 4. „Сфера на дейност на организациите – бенефициенти на СМР“

Сфера на дейност	Брой
Търговия	33
Лека промишленост	6
Тежка промишленост	0
Земеделие	52
Животновъдство	7
Добивна промишленост	0
Сектор стопански услуги	28
Социален сектор – образование, здравеопазване	56
Социален сектор – спорт, култура и др.	15
Публичен сектор	43
Друго	34

Бенефициентите представляват организации предимно сфера на дейност, виж таблица 4 – социален сектор – образование и здравеопазване - 56 респондента, земеделие – 52, публичен сектор - 43, търговия – 33 и стопански услуги – 28.

Най-много респонденти са представители на един от значимите бенефициенти в лицето на институцията Община Харманли и общински фирми и общински музей, където се реализират проекти по МИГ – 74, виж таблица 5. Следващите по брой бенефициенти са земеделските производители – 46 и собствениците на бизнес – 45. Бенефициентите обхващат представители на държавната власт и частния сектор в лицето на работещи в него, както и на нестопанския сектор.

Таблица 5. „Работна и обществена позиция, заемана от представителите на бенефициентите на СМР“

Сфера на дейност	Брой
Член на Общински съвет	3
Работещ в Община Харманли или общинска фирма	74
Работещ в институция/организация на държавната власт	39
Работещ в частен сектор извън селското стопанство	22
Член на НПО или сдружение с нестопанска цел	12
Земеделски производител	46
Животновъд	5
Собственик на бизнес	45
Управленска позиция	24

7.1.2. Характеристика на членовете на УС и административен екип на МИГ „Харманли“

Правната форма на организациите, които представляват членовете на УС и административния екип на МИГ „Харманли“, виж таблица 6, е предимно ЕООД. Отчитайки, че заедно с ЕТ това е преобладаващата група членове, може да се приеме, че те са представители предимно на малкия и среден бизнес. В потвърждение на това е фактът, че 50 % от респондентите са посочили, че са ангажирани в организации, в които са наети на работа или членуват до 10 лица. В управлението на МИГ „Харманли“ и изпълнителния екип има и представители на организации с нестопанска цел - ЮЛ с нестопанска цел, читалище, както и други форми на граждански сдружения.

Таблица 6. „Правна форма на организациите, представлявани от членове на управителни органи и административен екип на МИГ „Харманли“*

Правна форма	Брой
ЕТ	3
СД	0
ЕООД	9
ООД	3
АД	0
ЕАД	0
Юридическо лице с нестопанска цел	5
ЮЛ по Закона за кооперациите	0
ЮЛ по Закона за вероизповеданията	0

Читалище	1
Друго	11

* Броят на отговорите е повече от 29, защото има представители на 2 вида организации

Броят на организациите, представени в МИГ „Харманли“ със средногодишни приходи под 50 000 лв. е най-голям – 12, виж таблица 7. Това потвърждава, че те представляват основно микро и малък бизнес.

Таблица 7. „Размер на средногодишните приходи на организациите, представени в МИГ „Харманли“*

Средногодишни приходи	Брой
до 50 000 лв.	12
от 51 до 100 000 лв.	4
от 101 до 150 000 лв.	0
от 151 до 200 000 лв.	2
над 200 000 лв.	1

* Броят на отговорите е по-малко от 29, защото има представители на организации с нестопанска цел

Основното местонахождение на представляваните организации е град Харманли, с изключение на 4 от тях, които са локализирани съответно в с.Преславец, с.Бисер, с.Надежден, в гр.София и обл.Хасково – (НПО, провеждали обучения на МИГ) .

Членовете на управителния съвет и административния персонал на МИГ „Харманли“ представляват организации, които са утвърдени и с традиции – приблизително 40 % са създадени между 1990 и 2005 г., виж таблица 8. Същевременно те са представители и на достатъчно новосъздадени – приблизително 30 % от общия брой, са възникнали след 2006 г., в съвременната динамична среда.

Таблица 8. „Брой организациите, представени в МИГ „Харманли“ според година на създаване“

Година на създаване	Брой
1990-1995 г.	2
1996-2000 г.	3
2001-2005 г.	8
2006-2010 г.	2
След 2010 г.	8
Друго	6

Таблица 9. „Сфера на дейност на организациите, представени в МИГ „Харманли“*

Сфера на дейност	Брой
Търговия	5
Лека промишленост	2
Тежка промишленост	0
Земеделие	4
Животновъдство	1
Добивна промишленост	0
Сектор стопански услуги	4
Социален сектор – образование, здравеопазване	2
Социален сектор – спорт, култура и др.	1
Публичен сектор	2
Друго	11

* Броят на отговорите е по-малко от 29, защото има представители на два вида организации от различни сфери

Таблица 10. „Работна и обществена позиция, заемана от членовете на управителните органи и административния персонал в МИГ „Харманли“*

Сфера на дейност	Брой
Член на Общински съвет	1
Работещ в Община Харманли или общинска фирма	1
Работещ в институция/организация на държавната власт	0
Работещ в частен сектор извън селското стопанство	15
Член на НПО или сдружение с нестопанска цел	26
Земеделски производител	1
Животновъд	1
Собственик на бизнес	2
Управленска позиция	5
Член на УС на МИГ „Харманли“	9
Член на административния екип	2

Заклучение за характеристиките на респондентите:

- Оценката за прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“ е направена от бенефициенти на СМР и заинтересовани фигури от всички ключови обществени групи на територията на община Харманли – публичен сектор, вкл. местна власт, селско стопанство, социален сектор, частен сектор – производство, стопански услуги и търговия и нестопански сектор;

- Самооценката за прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“ е направена от всички членове на управителни органи и административен екип на МИГ „Харманли“;

- Бенефициентите представляват предимно фирми за микро, малък и среден бизнес (най-вече в качеството на собственици на бизнеса), организации от публичен сектор и сектор здравеопазване и образование (в качеството на работещи), земеделие, търговия и услуги.

- Членовете на управителните органи и административния екип на МИГ „Харманли“ представляват предимно нестопански и неправителствен сектор (НПО) и фирми за микро и малък бизнес в сфера на дейност търговия и стопански услуги.

7.2. Оценка за резултатите от проекта – прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“

Оценката за резултатите от проекта е оценката от бенефициенти на СМР и ключови фигури от община Харманли, проявяващи интерес към СМР, за влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически, социален и екологичен аспект, въздействието на СМР върху дейността на организациите, които те представляват и начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

7.2.1. Оценка за въздействието на СМР върху развитието на община Харманли

Средната, комплексна оценка за изпълнението на СМР дадена от бенефициентите на СМР е **висока – 4,41**, виж таблица 15.

Общата средна оценка за изпълнението на СМР е **висока – 4,79**, виж таблица 15.

Средната оценка по показателите за влиянието на СМР върху развитието на община Харманли е **висока 4,03**, виж таблица 11. Тази оценка, която по-скоро отговаря на средна степен на положително въздействие се определя от средната оценка 3,84 по показателя за въздействие в социален аспект. Оценките за влияние върху развитието на община Харманли в икономически и екологичен аспект са високи в диапазона от 4 до 5, но представят средно по-сила позитивно въздействие на СМР по част от показателите, а оценката за опазването на околната среда – 4,01 е твърде близка до граничната стойност 4 между висока и средна оценка.

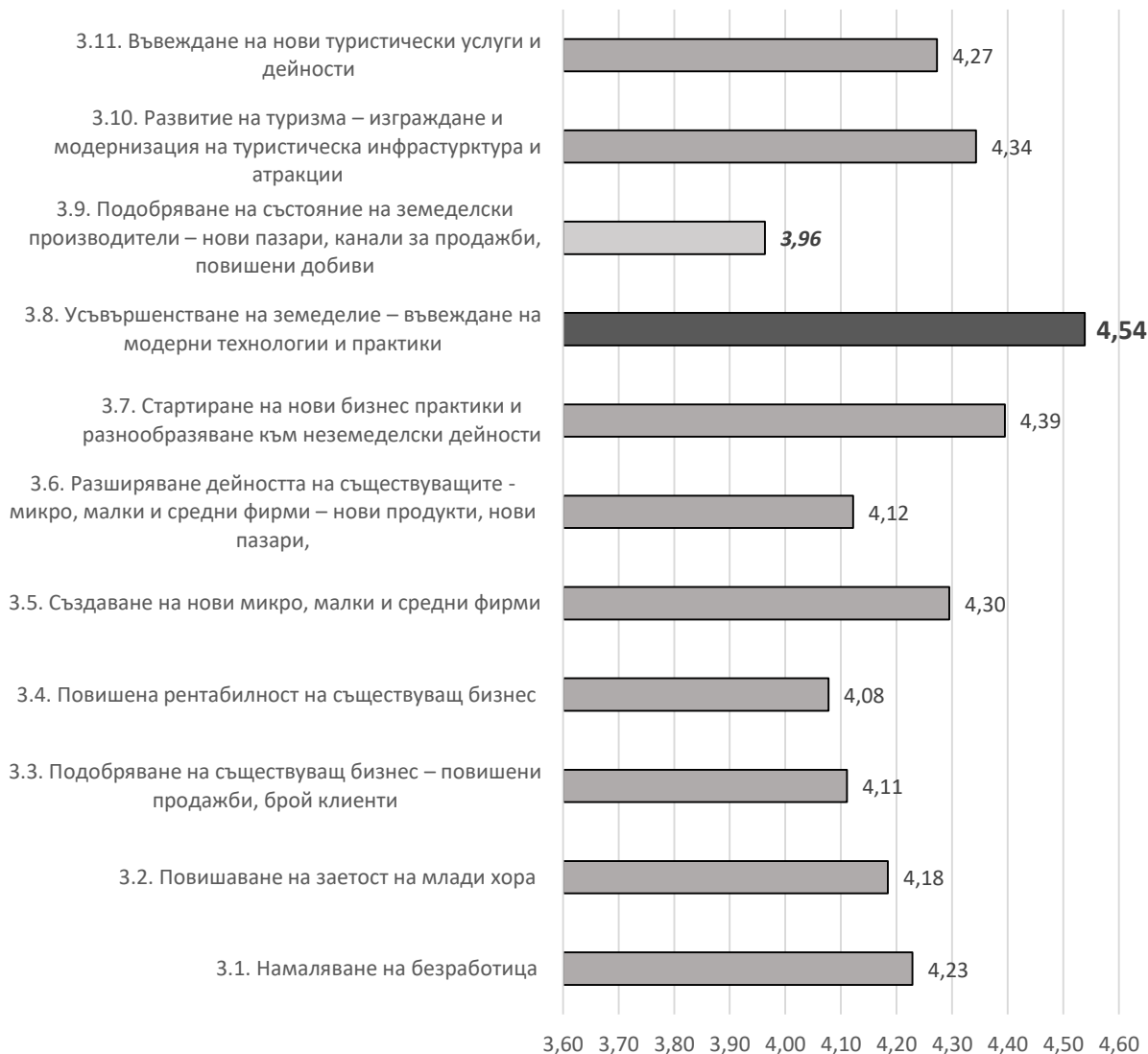
Таблица 11. „Средни оценки за степента на влияние на изпълнението на СМР върху развитието на община Харманли в икономически, социален и екологичен аспект“

Показатели за степента на влияние на СМР върху развитието на община Харманли	Средна оценка за степента на постигане
Икономическо развитие	4,23
Качество на живот	3,84
Опазване на околна среда	4,01
<i>Средна оценка по показателите</i>	4,03

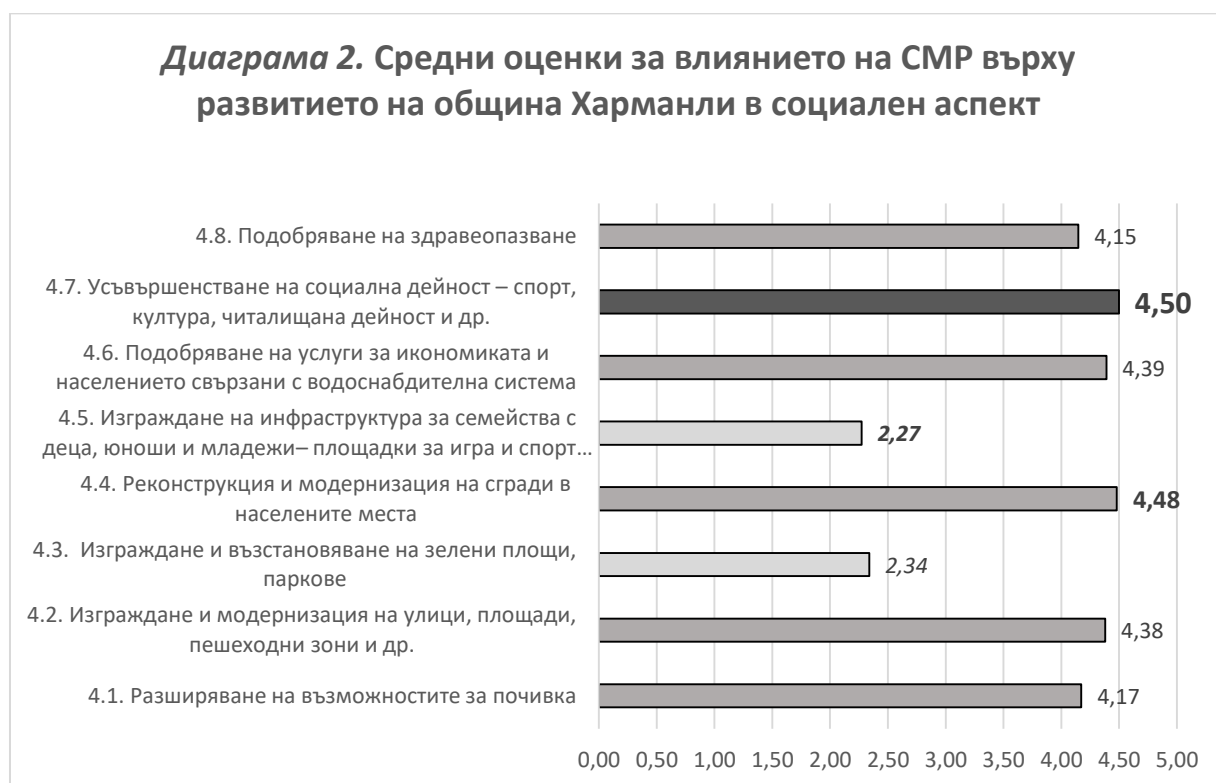
Оценката за влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически аспект – висока 4,23, се определя от оценките за постигнатите резултати по отношение на повишаване на заетостта и разкриване на нови работни места, развитие на бизнеса и селското стопанство, вкл. създаване на нови фирми, диверсифициране на икономиката чрез нови бизнес-дейности и услуги и неземеделски стопански практики.

Най-високо е оценено влиянието на СМР върху развитието на земеделието и по-конкретно неговото усъвършенстване чрез въвеждане на модерни технологии и нови практики – висока оценка 4,54., виж Диаграма 1. Въпреки, това степента на положително въздействие върху земеделието не е достатъчно силно и значимо, защото не е довело до подобряване на състоянието на земеделските производители – излизане на нови пазари, намиране на нови канали за продажба и т.н.. По този показател оценката е средна 3,96, най-ниската по всички показатели. Ето защо като по-значимо влияние на СМР може да се отчете стартирането на нови бизнес практики и разнообразяването към неземеделски дейности – оценка висока 4,39 и развитието на туризма чрез изграждане на нова инфраструктура – оценка висока 4,34, както и създаването на нови микро, малки и средни фирми – оценка висока 4,30.

Диаграма 1. Средни оценки на влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в икономически аспект

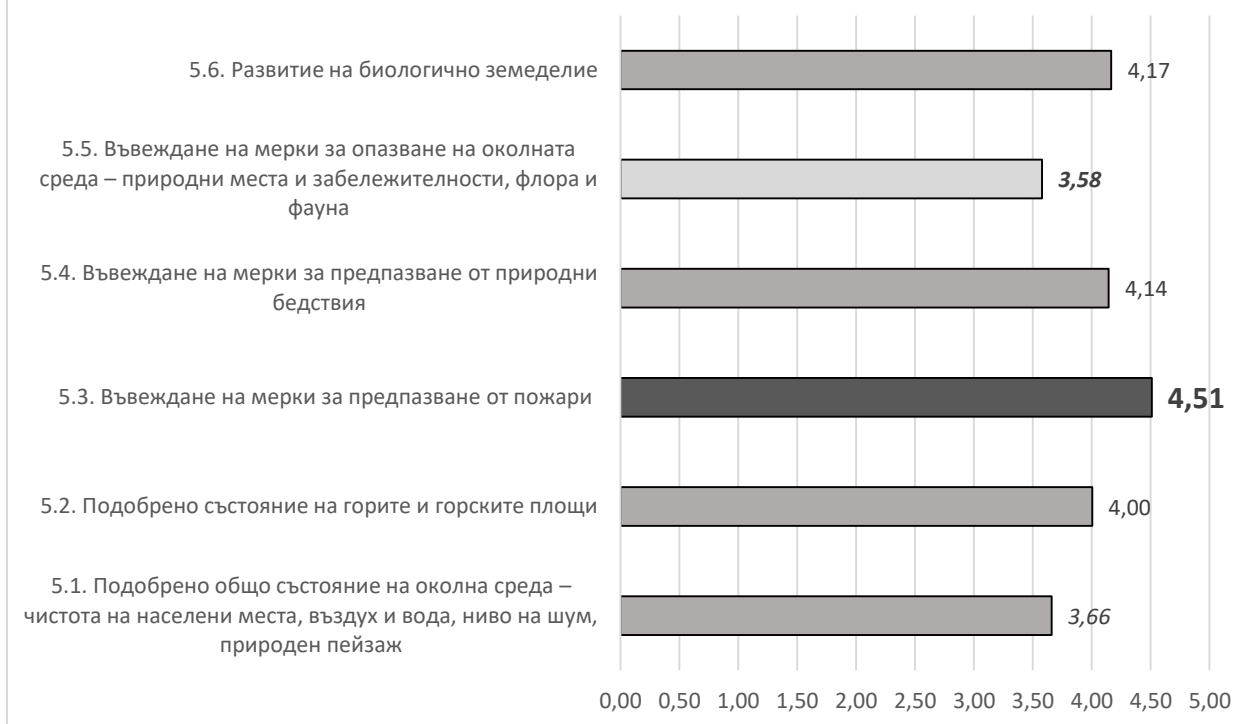
Въпреки, че по $\frac{1}{2}$ от показателите, определящи влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в социален аспект оценките са сходни с комплексната оценка 4,41, виж Диаграма 2, поради двете слаби оценки, единствени сред всички резултати, степента на въздействие е определено на средно равнище - 3,84. Най-ниска оценка – слаба 2,27 е дадена за изграждането на инфраструктура за семейства с деца, юноши и младежи за спорт и игра. Изграждането и възстановяването на зелени площи и паркове е оценено също слабо – 2,34. Силно положително въздействие на СМР върху качеството на живот във висока степен е определено от гледна точка на усъвършенстването на социалната дейност в община Харманли – спорт, култура и т.н. – оценка висока 4,50 и реконструкцията и модернизацията на сгради в населени места – оценка висока 4,48.

Влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в екологичен аспект е оценено като положително – оценка висока 4,01, което е по-скоро на средно равнище – по $\frac{1}{2}$ от показателите оценките са средни, виж Диаграма 3. Най-значимо е въздействието върху опазването на околната среда от гледна точка на въвеждането на мерки за предпазване от пожари – оценка висока 4,51. Най-ниско е оценен приноса на СМР за подобряване и опазване на околната среда – въвеждане на мерки за опазване на природни места и забележителности – оценка средна 3,58 и чистота на населени места, въздух, вода и почва – оценка 3,68.

Изразени препоръки от бенефициентите за изпълнението на СМР от гледна точка на по-високо положително въздействие върху развитието на община Харманли се отнасят преди всичко до разнообразяване на мерки за развитието на земеделието и изграждането на детски и спортни площадки.

Диаграма 3. Средни оценки за влиянието на СМР върху развитието на община Харманли в екологичен аспект

7.2.2. Оценка за въздействието на СМР върху дейността на организациите, които бенефициентите на СМР представляват

Средната оценка за въздействието на СМР върху дейността на организациите, които бенефициентите на СМР представляват е висока – 4,26.

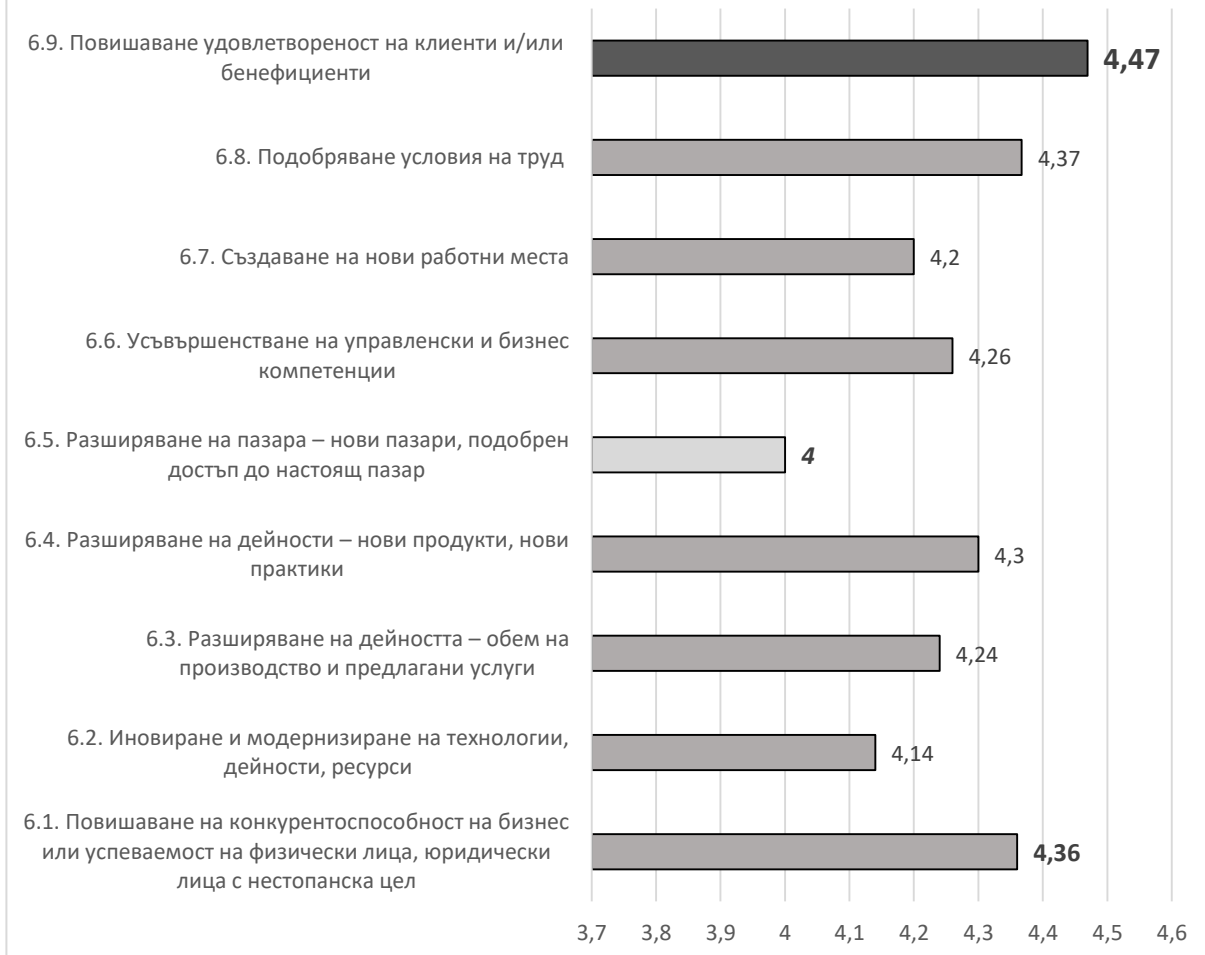
Най-положително влияние СМР оказва върху повишаването на удовлетвореността на клиентите на бизнеса или бенефициентите или членовете на организациите с нестопанска цел – оценка висока 4,47, виж Диаграма 4. СМР оказва силно положително въздействие върху конкурентоспособността на бизнеса и успеваемостта на физическите лица и организациите с нестопанска цел – оценка висока 4,37.

Най-ниско е оценено позитивното влияние на СМР върху разширяването на пазара на бизнеса чрез нови пазари и подобряване на достъпа на настоящите пазари – оценка 4. Това е резултат, който обаче може да бъде отчетен в бъдещ период и следствие от постигането на успехи по посочените по-горе показатели.

Изразени препоръки по отношение на влиянието на СМР върху организациите е да се продължи подпомагането на бенефициентите при кандидатстване за финансиране и изпълнение на проектите.

В заключение оценката на бенефициентите на СМР за въздействието на СМР е, че във висока степен е положителното влияние на СМР върху организациите – бизнеса, юридически лица с нестопанска цел и физическите лица, преки бенефициенти, а в средна степен е позитивното влияние върху общото развитие на община Харманли, и преди всичко върху качеството на живот и опазването на околната среда.

Диаграма 4. Средни оценки за влиянието на СМР върху конкурентоспособността и успеваемостта на организациите, чиито представители са преките бенефициенти на СМР - сключили договори

7.2.3. Оценка за начина реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

Оценката (комплексна) от бенефициентите на СМР за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“ се определя от общата оценка за управлението на СМР, средната оценка за управленските органи и изпълнителния екип на Сдружението и за качественото равнище на процедурите по прилагане на СМР.

Комплексната оценка за начина на реализиране СМР от страна на МИГ „Харманли“ е **висока 4,78**, виж таблица 15.

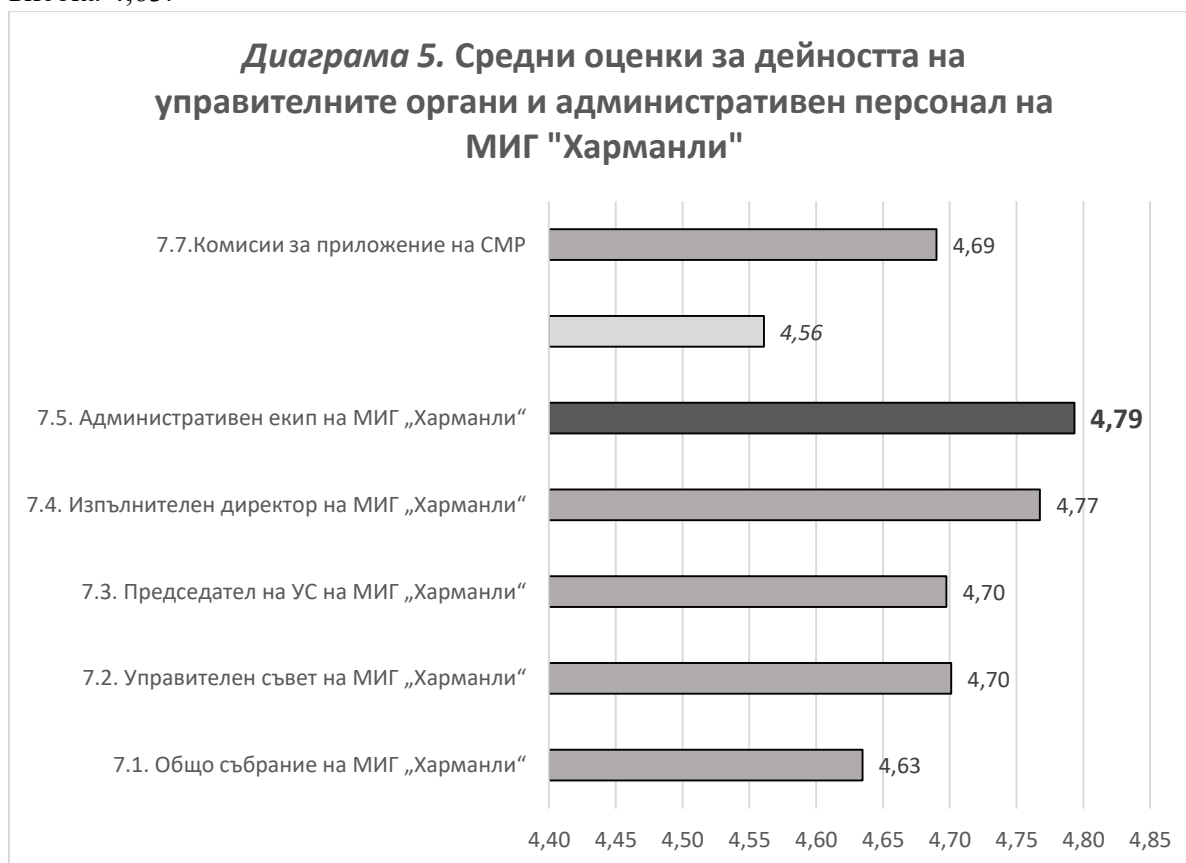
Общата средна оценка за начина на реализиране на СМР е **висока 4,82**, виж таблица 15.

Средната оценката по показателите за начина на реализиране на СМР е висока 4,75, виж таблица 12.

Таблица 12. „Средни оценки по показателите за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“

Показатели за оценка	Средна обща оценка
Управленски органи и административен персонал на МИГ „Харманли“	4,69
Равнище на качеството на изпълнение процедурите по прилагане на СМР.	4,81
<i>Средна оценка по показателите</i>	4,75

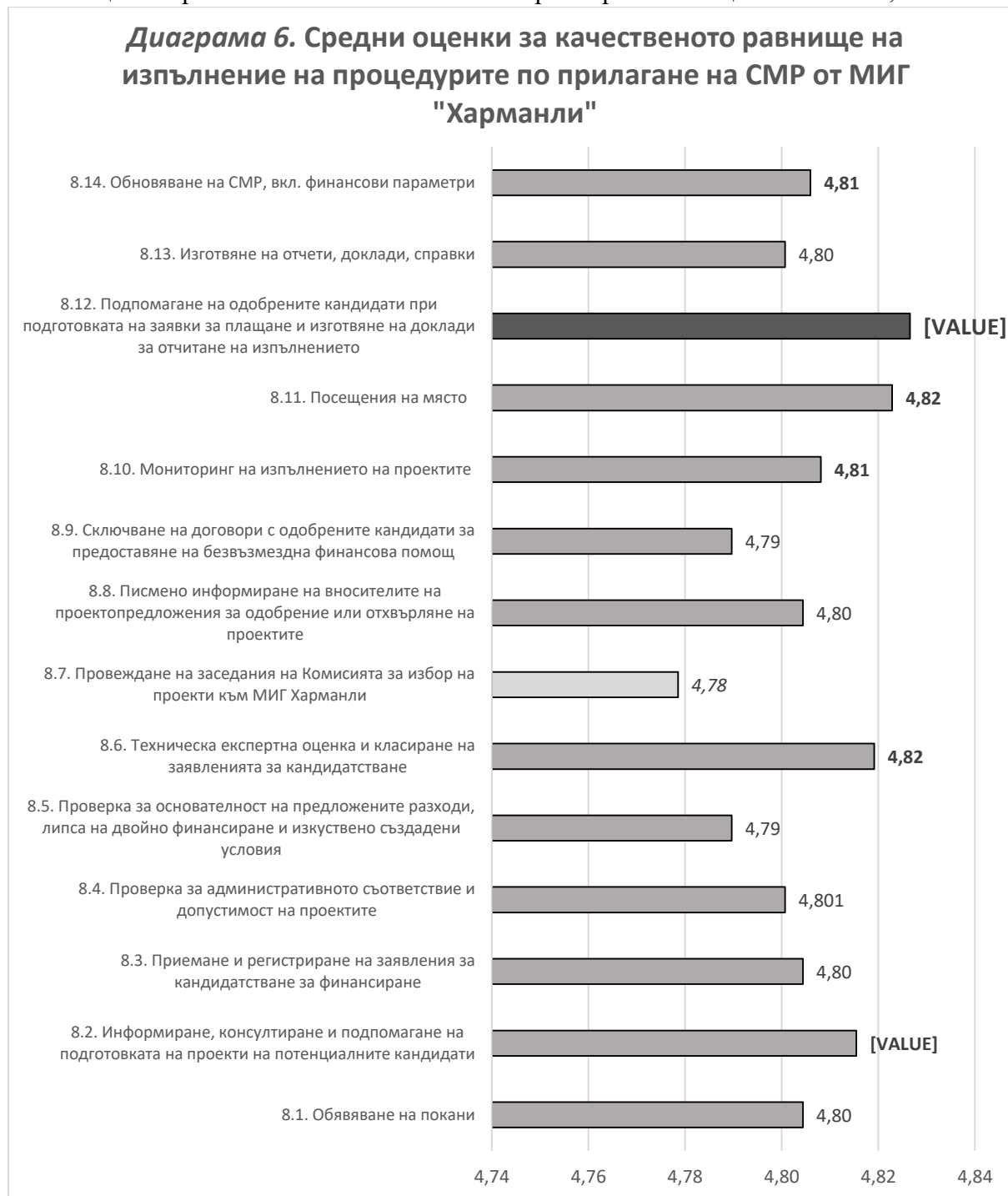
Оценката от бенефициентите за управленските органи и изпълнителния екип на МИГ „Харманли“ са високи – оценка висока 4,69. Най-високо е оценен административния персонал на Сдружението – оценка висока 4,79 и Изпълнителния директор – оценка висока 4,77, виж Диаграма 5. По-слабо са оценени Община Харманли като представител на местната власт, задължителен участник в управлението на МИГ „Харманли“ – оценка висока 4,56 и Общото събрание на Сдружението – оценка висока 4,63.

Средната оценка за качественото равнище на изпълнение на процедурите по прилагане на СМР от МИГ „Харманли“ е висока – 4,81.

Най-качествено, нормативно съобразно и в срок са осъществени процедурите по подпомагане на одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението на проектите – оценка висока 4,83, посещенията на място, техническа експертна оценка и класиране на заявленията за кандидатстване и консултирането при кандидатстване с проекти за финансиране – оценка висока 4,82, виж Диаграма 6. Равнището на качество на изпълнение на

процедурите по обновяване на СМР, вкл. финансови параметри и мониторинг на проектите също са оценено като високо – оценка висока 4,81. Незначително, но по-слабо е ценена работата на комисиите по избор на проекти – оценка висока 4,78.

Препоръката от бенефициентите на СМР по отношение на управлението на МИГ „Харманли“ е да се обезпечи финансово Сдружението, да се запази административния екип и да се наеме евентуално нов административен сътрудник.

В заключение, начина на реализиране на СМР от МИГ „Харманли“ е оценен високо от бенефициентите на СМР, както от гледна точка на работата на екипа пряко ангажиран с изпълнението на СМР, така и качествено осъществяване на всички процедури по прилагане на СМР.

7.3. Самооценката за резултатите от проекта – прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“

Самооценката е оценката на членовете на управителните органи на МИГ „Харманли“, управленски и административния персонал на Сдружението за изпълнението на СМР и начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

7.3.1. Оценка за изпълнението на СМР – степента на постигане на планирани резултати и дейности

Средната, комплексна оценка за изпълнението на СМР дадена от членовете на управителните органи на МИГ „Харманли“ и административния екип на Сдружението е **висока – 4,62**, виж таблица 15.

Общата средна оценка за изпълнението на СМР е **висока – 4,93**, виж таблица 15.

Средната оценка по показателите, които представят степента на постигане на планираните резултати и дейности е висока – 4,30, както и отделните оценки са високи в диапазона от 4 до 5, виж таблица 13.

Таблица 13. „Средни оценки за степента на постигане на планираните резултати и дейности в икономически, социален и екологичен аспект и за организационното развитие на МИГ „Харманли“

Показатели за планирани резултати и дейности	Средна оценка за степента на постигане
Икономическо развитие	4,13
Качество на живот	4,14
Опазване на околна среда	4,18
Организационно развитие на МИГ „Харманли“	4,76
<i>Средна оценка по показателите</i>	4,30

Комплексната средна оценка е висока заради високата оценка за организационното развитие на Сдружението – 4,76. Степента на постигане на планираните резултати и дейности в останалите направления е оценена като висока, но оценките са по-ниски от средната оценка 4,30 по показателите и спрямо тази за организационното развитие. Това означава, че членовете на управителните органи и административния екип на МИГ „Харманли“ считат, че по-скоро 70 % от предварително дефинираните резултати от изпълнението на СМР са постигнати. Съществена разлика между оценките за ефектите на СМР върху икономическото развитие, качеството на живот и опазването на околната среда няма.

Оценките за изпълнение на планираните резултати и дейности в икономическата област са незначително по-ниски от тези в другите направления виж Диаграма 7. По показателя „Усъвършенстване на земеделието – модерни технологии и нови практики“ – оценка висока 4,54 - се счита, че има най-високо съответствие между предвидени и реализирани ефекти. Най-ниско е оценено постигането на планираните резултати и дейности по отношение на „Усъвършенстване на животновъдството – въвеждане на нови технологии и практики“ - оценка 3,39, но все пак оценката и съответно степента е

средна. Сравнително ниско е изпълнение на целите по отношение развитието на туризма в община Харманли - оценка 4. Това рефлектира върху средното съответствие между заложен и реален ръст на нощувките в общината – оценка средна 3,86. По всички показатели за икономическото развитие оценките са по-ниски от комплексната средна оценка 4,62 и по 2/3 от тях от средната оценка 4,30.

Удовлетворителни са резултатите по отношение на инвестициите в община Харманли и стартиране на нови бизнес-практики и разнообразяване към неземеделски дейности.

Степента на постигане на планираните резултати и дейности по отношение качеството на живот е висока – общо и по почти всички показатели, виж Диаграма 8. Най-високо е съответствието между предвидено и реализирано подобрене на услугите за икономиката и местното население свързани с водоснабдителната система – оценка висока 4,57, следвано от това за подобряване на здравеопазването и реконструкция и модернизация на сгради в населени места – оценка висока 4,54. Най-ниско са оценени постиженията по отношение на изграждането и възстановяването на зелени площи и паркове – оценка средна 3,14 и изграждане на инфраструктура за семейства с деца, юноши, младежи – площадки за игра, спорт – оценка средна 3,29. По всички показатели за качеството на живот оценките са по-ниски от комплексната средна оценка 4,62 и по 1/3 от тях от средната оценка 4,30.

Степента на постигане на планираните резултати и дейности по отношение на опазването на околната среда е висока – общо и по 2/3 от показателите, виж Диаграма 9. Най-високо е съответствието между предвидените и реализирани мерки за предпазване от пожари – оценка висока 4,75. Най-слабо са оценени постиженията за въвеждане на мерки за защита на природни феномени и забележителности, флора и фауна – оценка средна 3,68 и подобряване състоянието на околната среда – оценка средна 3,79. Съответствието между планираните и постигнатите резултати и дейности за опазването на околната среда е оценено по-високо спрямо това за направленията икономическо развитие и качество на живот. От една страна по показателя за предпазване от пожари оценката е по-висока от комплексната средна оценка 4,62. От друга страна дадените минимални оценки по два от посочените показатели – 3,68 и 3,79 са по-високи от минималните за резултатите по отношение икономика и качество на живот.

Най-високо е оценено съответствието между планирани и постигнати резултати и дейности за организационното развитие на МИГ „Харманли“ – общо – оценка висока 4,76 и по всички показатели, виж Диаграма 10. Единствено по отношение на установяването на ползотворно сътрудничество с други МИГ в България и чужбина оценката – висока 4,39 е по-ниска от комплексната средната оценка 4,62. Това се дължи преди всичко на липсата на партньорство с чуждестранни местни инициативни групи. По всички останали показатели е дадена оценка над 4,62. В най-голяма степен е постигнато съответствие между планирани и реализирани подадени заявления за

кандидатстване за финансиране, обучения за повишаване капацитета на МИГ „Харманли“ и семинари за обучения за кандидатстване за финансиране на проекти – оценка висока 4,89.

В заключение, степента на постигане на планираните резултати и дейности е висока и отговаря на постигане на повече от 70 % от тях за организационното развитие на МИГ „Харманли“ и на 70 % от тях по отношение на икономическо развитие, качество на живот и опазване на околната среда.

7.3.2. Оценка за начина реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“.

Комплексната оценка за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“ е висока **4,83**, виж таблица 15.

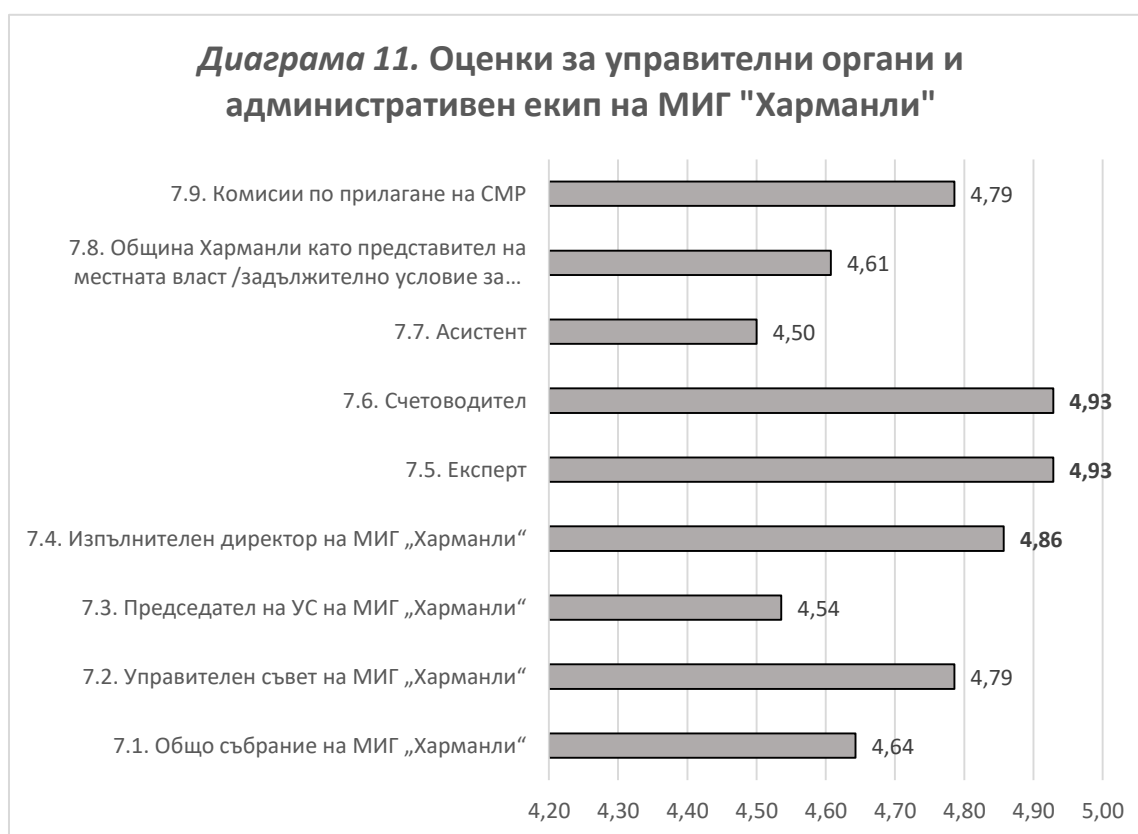
Общата средна оценка за управлението на СМР е **висока 4,89**, виж таблица 15.

Средната оценка за управленските органи и изпълнителния екип на МИГ „Харманли“ и за качественото равнище на изпълнение на функциите и задълженията, регламентирани в устава и вътрешните актове на Сдружението е висока 4,77, виж таблица 14.

Таблица 14. „Средни оценки по показателите за начина на реализиране на СМР от страна на МИГ „Харманли“

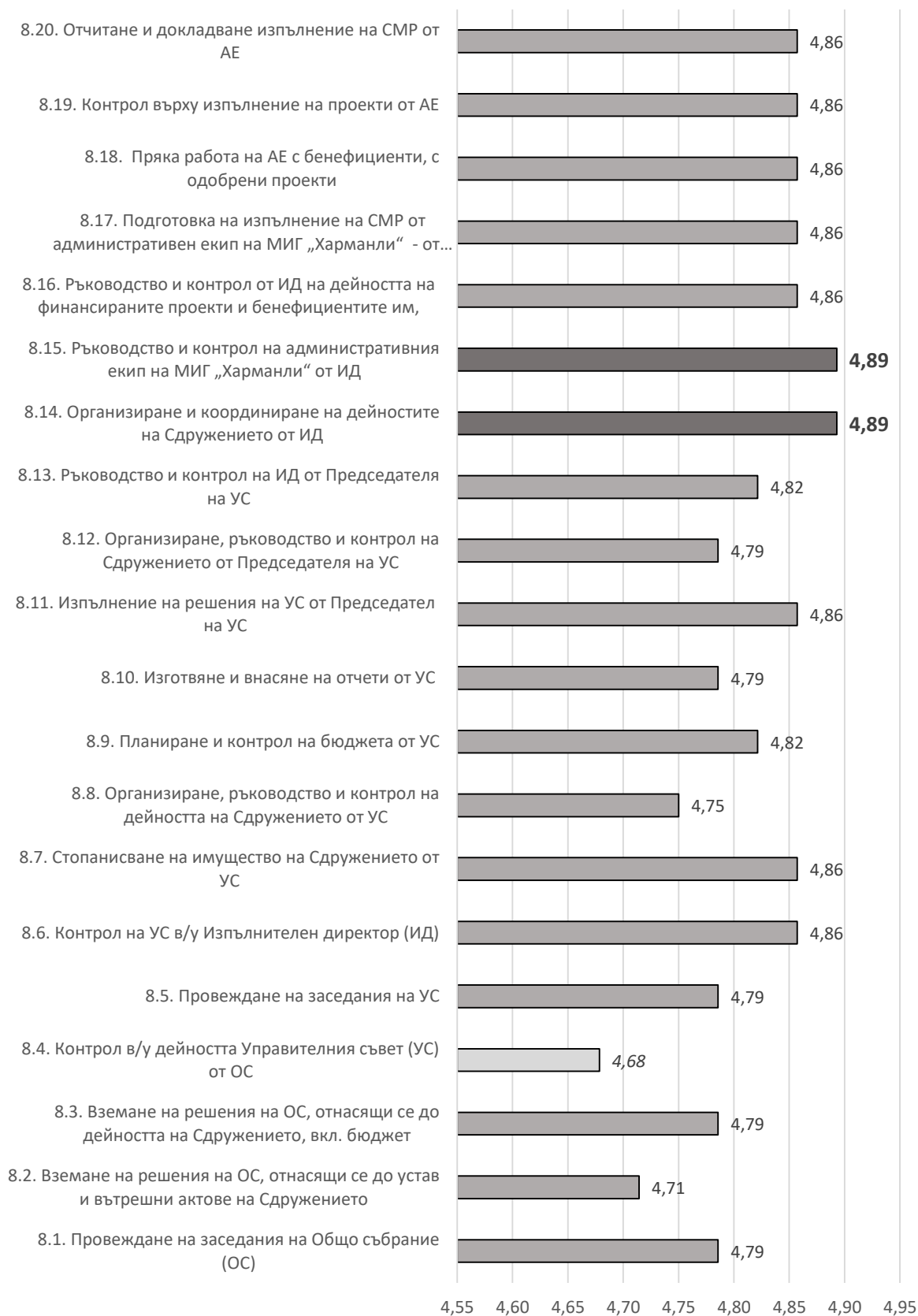
Показатели за оценка	Средна обща оценка
Управленски органи и екип на МИГ „Харманли“	4,73
Равнище на качеството на изпълнение на функциите и задълженията, регламентирани в устава и вътрешните актове на Сдружението.	4,82
<i>Средна оценка по показателите</i>	4,77

Оценките за управленските органи и членовете на административния екип на МИГ „Харманли“ са високи, виж Диаграма 11. Най-високо е оценен начина на работа и компетенциите на административния екип на Сдружението – експерт и счетоводител – оценка висока 4,93 и Изпълнителен директор – оценка висока 4,86, които са по-високи от комплексната средна оценка 4,83. Най-ниско са оценени дейността на асистента – оценка висока 4,50 и на Председател на УС – оценка висока 4,54. Много добре са оценени начина на работа на Комисиите по прилагане на СМР и УС.

Начинът на изпълнение на дейностите и задачите по приложение на СМР е оценен като отличен. Най-висока оценка е дадена за ръководството и контрола на работата на административния екип и организиране работата на Сдружението от Изпълнителния директор – оценка висока 4,89, която е по-висока от комплексната средна оценка 4,83, виж Диаграма 12. По 1/3 от показателите са дадени сходни високи оценки – 4,86. Най-ниско е оценен контрола върху УС от Общото събрание – оценка 4,68 и вземането на решения от Общото събрание, отнасящи се до устава и вътрешни актове на Сдружението – оценка 4,71.

Диаграма 12. Оценки за равнището на качество на изпълнение на функции и задължения регламентирани в устава и вътрешни актове на МИГ "Харманли"

Изразените препоръки за изпълнение на СМР са:

- Допълнително съгласуване на мерките и дейностите за финансиране с потребностите и интересите на бенефициентите, и техните планове за развитие;
- Облекчаване или промяна на процедурата за финансиране на проекти;
- Облекчаване процедурата по финансиране от страна ДЗФ и разглеждането на заявленията за финансиране.

Изразени препоръки за управлението на МИГ „Харманли“

- Запазване на административния екип;
- Да се продължат и усъвършенстват контактите с бенефициентите и експертите;
- Да се продължат обученията за прилагане на СМР и кандидатстване за финансиране на проектите.

В заключение, самооценката за управлението на МИГ „Харманли“ е висока, която се определя от високата оценка за работата и дейността на административния екип на МИГ „Харманли“ и Изпълнителния директор, както и от високата степен на качествено изпълнение на всички функции и задължения, регламентирани в устава и вътрешните актове на Сдружението.

8. Изводи от проведеното проучване за оценка и самооценка на резултатите от проекта – прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“

8.1. Самооценките за постигане на резултатите от проекта, макар и с несъществена средна разлика (0,11), са по-високи от оценките за прилагане на СМР и управление на МИГ „Харманли“, виж таблица 15.

8.2. Най-значително разминаване между оценките на бенефициентите на СМР и членовете на управителните органи, административен персонал на МИГ „Харманли“ и експертите, провеждали обучения за Сдружението, има по отношение на средната оценка за изпълнение на СМР, определена от оценките по показателите за икономическо развитие, качество на живот и околна среда.

8.3. Разликата между средните оценки и самооценки за реализирането на СМР, определени по отношение на постигнати резултати и въздействие на СМР върху развитието на община Харманли се дължи предимно на различните оценки за ефекта на СМР върху качеството на живот (разлика 0,30) и околната среда (разлика 0,17). Бенефициентите на СМР считат, че положителното влияние на СМР върху социалната сфера не е достатъчно високо и е оценено като най-слабо. Членовете на управителните органи и административния персонал на Сдружението поставят на второ място постиженията от изпълнението на СМР по отношение на качеството на живот. Те оценяват най-високо положителното въздействие на СМР върху опазването на околната среда, а бенефициентите поставят този ефект на второ място. Различия има в оценките за положителното влияние на СМР върху здравеопазването.

8.4. Разликата между оценката и самооценката по отношение на постигнати резултати и положително влияние на СМР върху икономическото развитие на община Харманли е най-малка (0,10), но двата вида оценки са ранжирани по различен начин – на първо място от бенефициентите на СМР и на последно място от членовете на

управителните органи, административния персонал на Сдружението и експертите, провеждали обучения на МИГ „Харманли“. Не се оценява по сходен начин влиянието на СМР върху развитието на туризма.

Таблица 15. „Комплексни и средни оценки прилагането на СМР и управлението на МИГ „Харманли“, дадени от двете групи респонденти“

Оценки за постигане на резултати от проекта	Бенефициенти на СМР	Членове на управителни органи и административен екип на МИГ „Харманли“
Комплексна оценка за изпълнение на СМР	4,41	4,62
Средна обща оценка за изпълнение на СМР	4,79	4,93
Средна оценка по показателите за изпълнение на СМР – икономическо развитие, качество на живот и опазване на околната среда	4,03	4,30
Комплексна оценка за начина на реализиране на СМР от МИГ „Харманли“	4,78	4,83
Средна обща оценка за управление на МИГ „Харманли“	4,82	4,89
Средна оценка по показателите за начина на реализиране на СМР от МИГ „Харманли“	4,75	4,77
Средна оценка за управленски органи и изпълнителен екип на МИГ „Харманли“	4,69	4,73

8.5. Двете групи респонденти дават сходни **най-високи оценки за положителното влияние и постигнатите резултати от изпълнението на СМР** за:

- въвеждане на мерки за предпазване от пожари;
- подобряване на услугите за икономиката и населението свързани с водоснабдителната система;
- развитието на земеделието от гледна точка на въвеждането на модерни технологии и нови практики;
- усъвършенстване на социалната дейност – спорт, култура, читалищна дейност;
- реконструкция и модернизация на сгради в населените места.

8.6. Независимо от разликата в оценките и самооценките за постигнати резултати и степента на положително въздействие на СМР, **най-слаби са постиженията от изпълнението на СМР** по отношение на:

- изграждане и възстановяване на зелени площи и паркове;
- изграждане на инфраструктура за семейства с деца, за юноши и младежи – площадки за спорт и игра;
- разширяване на възможностите за почивка;
- опазване на околната среда и по-конкретно на природни места и забележителности, флора и фауна;
- подобряване общо състояние на околната среда – чистота на населени места, въздух и вода, ниво на шум и природен пейзаж;
- усъвършенстване на животновъдството – въвеждане на модерни технологии и практики.

8.7. Постигнатите резултати и положителните ефекти на СМР, оценени по сходен начин от двете групи респонденти, сравнително високо, но все пак по-скоро с оценки под средните комплексни оценки са по отношение на:

- нарастване на броя на жителите, ползващи подобрени услуги и облик на населените места;
- въвеждане на мерки за предпазване от природни бедствия;
- подобряване общо състояние на горите и горските площи;
- създаване на нови микро, малки и средни фирми;
- повишаване на рентабилност на съществуващ бизнес;
- подобряване на здравеопазване.

8.8. Оценките за изпълнението на СМР от преките бенефициенти на СМР – изпълнителите на одобрени и финансирани проекти, са високи и показват, че са:

- постигнати положителни резултати по отношение повишаване качеството на предлаганите услуги и създавани продукти, както и цялостна дейност на организациите, които представляват;
- постигнати по-слаби резултати по отношение на маркетингови и икономически резултати – разширяване на пазара и дейността и по отношение на внедряването на иновации.

8.9. Хипотеза 1 и хипотеза 3 частично се потвърждават. Оценката за прилагането на СМР е над средното равнище, което се определя от положителното влияние върху организациите, които преките бенефициенти представляват и върху икономическото развитие в община Харманли. Самооценката за прилагане на СМР е над средното равнище, която е определя от високата степен на съответствие между планирани и постигнати резултати за организационното развитие на МИГ „Харманли“ и по отношение на опазване на околна среда и качество на живот.

8.10. Оценките и самооценките за управлението на МИГ „Харманли“ са сходни – високи, без значителни разлики.

8.10. Двете групи респондентите оценяват високо начина на изпълнение на СМР от гледна точка на осъществявани процедури по прилагане на СМР и функции и задължения, определени от устава и вътрешни актове на МИГ „Харманли“.

8.11. Двете групи оценяват по сходен начин високо управленските органи и изпълнителния екип на МИГ „Харманли“ като най-високи оценки са дадени за работата и дейността на административния персонал и Изпълнителния директор на Сдружението.

8.12. Хипотеза 2 и хипотеза 4 се потвърждават, но най-вече по отношение на работата, изпълнение на задължения и процедури по прилагане на СМР от страна на административния персонал и Изпълнителния директор на МИГ „Харманли“.

9. Препоръки за изпълнението на СМР и управлението на МИГ „Харманли“

На базата на резултатите и изводите от проведеното проучване за изпълнение на проекта могат да бъдат направени следните препоръки към институции, организации и лица, които са ангажирани с разработването, изпълнението, финансирането и контрола върху на стратегиите за местно развитие и конкретно за община Харманли, управлението на МИГ „Харманли“ и развитието на селските райони.

1. Стратегията за местно развитие в община Харманли да бъде ориентирана към микро, малък и среден бизнес, земеделски производители и животновъди, социален и нестопански сектор, чиито представители са бенефициентите на СМР и заинтересованите от СМР, ключови фигури за развитието на територията.
2. Да се определят като приоритетни мерки и дейности от СМР насочени към внедряване на иновации в бизнеса и повишаване на неговата рентабилност и пазарна позиция, развитие на животноводство от гледна точка на внедряване на модерни технологии и нови практики, усъвършенстване на здравеопазване, естетизация на населени места и реконструкция на инфраструктура на цялата територия, развитие на биологично земеделие и подпомагане маркетинговата дейност на земеделските производители, за насърчаване на предприемачеството с цел създаване на нови микро, малки и средни фирми
3. Да се подпомага разработването и реализирането на проекти за изграждане на инфраструктура за спорт и развлечения на семейства с деца, юноши и младежи, за подобряване и възстановяване на паркове, горски и зелени площи, за развитие на туризма, вкл. с цел разнообразяване към неземеделски дейности, за въвеждане на мерки за опазване на местни природни забележителности, флора и фауна и за подобряване общо състояние на околна среда.
4. Да се установи и развие партньорство и сътрудничество на МИГ „Харманли“ с други МИГ в страната и чужбина, както и да се осъществи трансфер на

- добри практики за приложение на подхода LEADER и управление, вкл. с финансовата и административната помощ на ДФЗ и други институции.
5. Да се облекчат процедурите за кандидатстване за финансиране и финансово и административно да се осигури обучението и консултирането на кандидатите.
 6. Да се продължи активно консултирането на бенефициентите на СМР при разработване и изпълнение на проекти с цел постигане на по-високи икономически и маркетингови резултати.
 7. Екипът – административен персонал и Изпълнителен директор, и УС на МИГ „Харманли“ да бъдат запазени и да продължи тяхното обучение с цел усъвършенстване на компетенции за прилагане на СМР, съобразно промени във финансова и правна рамка, социално-икономическа среда и политика на ЕС за регионално развитие и развитие на селските райони.
 8. Дейността на Общото събрание на Сдружението да бъде усъвършенствана, вкл. от гледна точка на промяна състав и правила за работа.

14.09.2015 г.

Гр.Харманли

Ръководител проучване:

/доц. д-р Генка Рафаилова/